

TRATAMENTE CONTABILE ȘI FISCALE PRIVIND ACTIVITATEA CAZINOURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ROMÂNIA

ACCOUNTING AND FISCAL TREATMENT IN CASINO ACTIVITY IN REPUBLIC OF MOLDOVA AND ROMANIA

CARAMAN Stela, lector universitar,
Academia de Studii Economice a Moldovei
stela@front.ru

MORARU Mădălina, studentă
Academia de Studii Economice a Moldovei
morarumadalina5@gmail.com

Abstract: *Some accounting and fiscal aspects of the activity of casinos in Republic of Moldova and Romania are examined in this article. The juridical aspects of the researched field have been examined in the beginning part of the article. The points of view of the authors on the way of recognition of incomes, on the determining of financial results and on the modality of gaming chips accounting have been laid down in particular. In the final part of this work there have been treated the particularities of taxation on casinos in both countries as well.*

The conclusion drawn is that a casino will always have the chance to gain much more than its gamblers win. For this reason, we should be careful to stop from playing the game at the right moment.

Keywords: *casino, gaming chips, accounting, internal reports, incomes, taxation*

Introducere. Tema jocurilor de noroc a fost foarte controversata din toate timpurile. Unii le consideră drept o modalitate de a se distra, pentru alții însă e o dependență de care nu se pot debarasa și care le distruge viețile.

Exista mai multe tipuri de jocuri de noroc, unul dintre care este jocul de noroc caracteristic cazinoului. Cu siguranță, cea mai importantă și mai atractivă activitate dintr-un cazinou sunt jocurile de noroc. Diferite cazinouri din lume, au diferite tipuri de jocuri și reguli de ale acestora. În principal, într-un cazinou pot fi întâlnite unele sau toate tipurile de jocuri, cum ar fi: *poker, ruletă, slots, bingo, blackjack, zaruri și altele*. În principiu, un cazinou își dorește să aibă o diversitate cât mai mare de jocuri de noroc, pentru a permite fiecărui jucător să participe la jocul preferat. Chiar și pentru același joc de noroc, regulile de joc pot să difere între două cazinouri, chiar dacă sunt situate în aceeași regiune.

Rezultatele cercetării. Trebuie de menționat, că activitatea jocurilor de noroc este, în principal, reglementată de următoarele acte normative:

- ✓ **în Republica Moldova** – *Legea nr. 291 din 16.12.2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc* (în continuare – Legea nr. 291 din 16.12.2016) [6];
- ✓ **în România** – *Ordonanța de urgență nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative* (în continuare – OUG nr. 92/2009), care aduce noutăți în ce privește organizarea și exploatarea jocurilor de noroc [7].

Conform art.2 al Legii nr. 291 din 26.12.2016, „jocul de noroc este o activitate desfășurată conform regulilor stabilite, bazată pe risc, care **îndeplinește cumulativ următoarele condiții:** permite a câștiga bani, alte bunuri sau drepturi patrimoniale, ca urmare a oferirii publice de către organizator a unui potențial câștig și a acceptării ofertei de către participant, cu perceperea taxei de participare directe (*mizei de joc*) sau indirecte, câștigurile fiind atribuite prin selecția aleatorie a

rezultatelor evenimentelor care fac obiectul jocului (cu excepția, pariurilor pentru competițiile/evenimentele sportive), indiferent de modul de producere a acestora”[6].

Potrivit art. 30, alin.1 al Legii nr. 291 din 26.12.2016, cazinoul este un local de joc special, unde folosind ruleta, mesele pentru jocuri de cărți și jocuri cu zaruri, precum și alte mijloace auxiliare și specifice de joc, se desfășoară jocurile de noroc autorizate, cu anunțarea câștigului în bani sau în alte bunuri [6].

În vederea desfășurării activității de cazinou este necesară obținerea licenței.

În **Republica Moldova**, licența pentru activitatea în domeniu jocurilor de noroc se eliberează pe un termen de 5 ani, fiind achitată în fiecare an. Mărimea taxei achitate este de 600 000 lei pentru fiecare masa de joc și 130 000 lei pentru o ruletă. Forma juridică a cazinourilor este S.R.L. sau S.A., iar capitalul social nu trebuie să fie mai mic de 5 000 000 lei, dintre care cel puțin 70% trebuie să fie sub formă de mijloace bănești.

În **Romania**, taxele privind activitatea cazinourilor se împart în taxe pentru licențiere - 95 000 EURO și taxe pentru exploatarea utilajelor de joc: pentru fiecare masa de joc din municipiul București - 60 000 EURO, iar pentru cele aferente altor localități - 30 000 EURO. Capitalul social nu trebuie să fie mai mic de 1 000 000 RON. **O reglementare legislativa a cazinourilor din Romania, care nu se regăsește în Republica Moldova este taxa de intrare, care nu poate constitui mai puțin de 50 RON.**

În **Republica Moldova**, cazinourile nu pot deține mai puțin de 4-5 mese de joc, dintre care una trebuie să fie ruleta. Utilajele trebuie să aibă semn de identificare (*fișa cu număr, număr de fabricație, data fabricării, țara producătoare*) și să dispună de certificat de conformitate. Automatele de joc trebuie să dețină certificatul GLI-II.

Dotarea minimală pe care trebuie să o posede un mini cazino din **România**, pentru a putea obține avizul de funcționare, este de minimum 8 mese speciale de joc, din care cel puțin 4 mese speciale cu bile (*rulete*), iar un cazino, minimum 12 mese speciale de joc, din care cel puțin 6 mese speciale cu bile. Cutiile din dotarea meselor de joc vor fi prevăzute cu un sistem cu dublă încuietoare, una dintre chei fiind la directorul de cazino (*asistentul manager*), iar cealaltă la directorul de securitate. În afara programului de funcționare, cutiile meselor de joc vor fi așezate pe mese și vor fi deschise, iar mesele de ruleta (*ruletele*) vor fi sigilate, întocmindu-se în acest sens un proces-verbal.

Modul de organizare și tinere a contabilității jocurilor de noroc este strict reglementat de către stat.

În **Republica Moldova**, cazinourile organizează și țin contabilitatea în baza sistemului contabil în partidă dublă, cu prezentarea situațiilor financiare complete.

În **Romania**, organizatorii jocurilor de noroc sunt obligați să țină evidența contabilă separat, până la nivel de balanță, pentru activitățile de jocuri de noroc, inclusiv partea aferentă asociațiilor, în cazul contractelor de asociere în participațiune. Raportarea se face semestrial la Direcția administrarea monopolului de stat din cadrul Ministerului Finanțelor, odată cu raportările contabile. Evidența contabilă va fi ținută zilnic pe baza indexurilor contoarelor electromecanice, care vor fi marcate prin etichetare: *intrări, ieșiri*.

În conformitate cu Lege Contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007 [5], pentru a ține evidența contabilă a jocurilor de noroc în cazinouri, este necesar de a asigura: *confirmarea*

documentară, argumentarea juridică, plenitudinea și continuitatea înregistrării în evidență a tuturor operațiilor la momentul actual.

Toate operațiile legate de evidența jocurilor de noroc în cazinouri se perfectează prin documente, formulare-tip interdepartamentale, aprobate de către Ministerul Finanțelor. Formularele sânt completate de către lucrătorii cazinoului: *casier, administrator, crupier, manager, inspector*.

Pentru punerea în aplicare a reglementărilor contabile, așa cum prevede Legea contabilității, cazinourile trebuie să facă o descriere a operațiunilor economico-financiare, în cadrul politicilor contabile, care apoi se consemnează în documente justificative, care vor sta la baza înregistrărilor în contabilitate. În cazul cazinourilor, printre **principalele aspecte contabile mai problematice** ar putea fi enumerate:

- ✓ *modul de recunoaștere a veniturilor în urma jocurilor desfășurate;*
- ✓ *perfectarea documentară corespunzătoare a rezultatelor financiare obținute la finele fiecărei zile și formarea rapoartelor interne de evidență a acestora;*
- ✓ *contabilizarea mișcării jetoanelor în cadrul cazinoului.*

Recunoașterea veniturilor în contabilitatea cazinourilor se va efectua în momentul în care vor fi îndeplinite simultan următoarele condiții, în conformitate cu SNC „Venituri” [9]:

- ✓ mărimea veniturilor poate fi evaluată în mod credibil;
- ✓ este probabil ca beneficiile economice aferente tranzacției să fie obținute de către entitate;
- ✓ costurile tranzacției pot fi evaluate în mod credibil;
- ✓ entitatea a transferat cumpărătorului riscurile și beneficiile semnificative aferente dreptului de proprietate asupra bunurilor.

Reieșind din specificul activității cazinourilor, aceste condiții pot fi considerate îndeplinite după momentul primirii numerarului de la jucători și achitarea câștigului acestora.

În acest context, ținem să menționăm, că jocul în cadrul cazinoului începe în momentul în care participanții la joc vor depune sume de bani, în schimbul jetoanelor care le oferă dreptul de participare la joc. Încasarea sumelor de bani de la participanți, de către organizator, se face, în numele acestora, fără a avea loc un transfer al dreptului de proprietate asupra sumelor depuse, participanții primind, în schimbul sumelor depuse – jetoane. Prin urmare, sumele încasate de la jucători pentru jetoane nu pot fi recunoscute în calitate de venituri, deoarece esența economică a operațiunii este un schimb al unei sume de bani pe jetoane. Mai mult ca atât, la momentul unui asemenea schimb nu se pot estima în mod credibil veniturile și cheltuielile din desfășurarea jocului, pentru că nu se cunoaște din start mersul jocului. *În opinia noastră, această operațiune de schimb ar trebui contabilizată ca avans primit.*

Venitul obținut de către cazinou reprezintă diferența dintre valoarea nominală a jetoanelor primite de către jucător și valoarea nominală a jetoanelor returnate de către acesta.

În vederea determinării rezultatelor financiare ale cazinoului pe parcursul unei zile, se întocmește un raport centralizator, și anume **Situația rezultatelor meselor de joc**, forma căruia este prezentată mai jos, figura 1.

În acest raport se înregistrează sumele jetoanelor la deschiderea fiecărei mese, creditele și suplimentările, după care se calculează totalul intrărilor. De asemenea, se mai reflectă datele privind închiderea meselor și a numerarului și se calculează totalul general și rezultatul zilei.

Att- 150

Tips- 0

\$- 20.3125

RESULT SHEET LIVE GAMES

SITUATIA RESULTATELOR LA MESELE DE JOC

DATE 15.03.2017

TABLE MASA DE JOC	OPENING DESCHIDERE	FILLS SUPLIMENTARI	CREDITS CREDITE	TOTAL FLOAT TOTAL INTRARI	CLOSING INCHIDERE	SOFT COUNT NUMERAR	GRAND TOTAL TOTAL GENERAL	TOTAL FLOAT TOTAL INTRARI	RESULT REZULTAT
AR 1	22000	0	13000	9000	17000	8000	25000	9000	16000
AR 2									
AR 3									
AR 4									
TOTAL AR	22000	0	13000	9000	17000	8000	25000	9000	16000

DROP	230
DROP INCL. CASHDESK	25
SM DROP	2500

IG. RESULT	16000
TIPS	0
SM RESULT	10
GENERAL RESULT	16010

MANAGER

CASHIER

Figura 1. Forma și structura Situației rezultatelor meselor de joc

Sursa: *elaborare proprie*

În cazul în care cazinoul dispune și de aparate de joc, suma veniturilor acestora se înregistrează și ea. Astfel, însumând rezultatul la sfârșitul zilei de la mesele de joc și ale aparatelor de joc, se afla rezultatul total pentru ziua respectivă.

Referitor la contabilizarea jetoanelor, autorii recomandă reflectarea acestora în următoarele conturi:

- ✓ contul de bilanț 211 „Materiale”, subcontul 2119 „Alte materiale - Jetoane” - *la costul de achiziție a jetoanelor*;
- ✓ contul extra bilanțier 926 „Jetoane” - *la valoarea nominală a jetoanelor*.

Evidența analitică a jetoanelor se va ține pe locuri de păstrare (*depozit, sală de joc*) și tipuri omogene de jetoane (*de exemplu, după valoarea nominală a acestora*).

În opinia autorilor, pentru facilitarea lucrărilor de evidență a jetoanelor, se pot utiliza următoarele conturi analitice:

- 2119.1 „Jetoane în depozit - *la cost de achiziție*”;
- 2119.2 „Jetoane în sala de joc - *la cost de achiziție*”;
- 926.1 „Jetoane în depozit - *la valoarea nominală*”;
- 926.2 „Jetoane în sala de joc - *la valoarea nominală*”.

Pentru evidența jetoanelor se perfectează *Registrul de evidență a fișelor*, pentru fiecare masă, formă căruia este prezentată mai jos, figura 2.

Acest registru se completează de către casier în momentul eliberării jetoanelor la masă de joc. După completarea mesei cu jetoane, casierul, inspectorul și crupierul semnează formularul, iar, iar managerul îl semnează după ce verifică numerarul jetoanelor la fiecare masă. Se întocmește în două exemplare prin foia indigo. Primul exemplar al formularului se introduce în fantă și se extrage din fantă la închiderea mesei. Dacă în momentul jocurilor este necesară

completarea mesei cu fișe din casa cazinoului, se întocmește un formular suplimentar, primul exemplar al căruia se introduce în fantă și, se extrage la închiderea mesei.

Unitatea "Cazino" S.A

Deschis 20.00, 15.03.2017	Închis 08.00, 16.03.2017
---------------------------	--------------------------

Registru de evidență a fișelor la fiecare masă (Masa BJ1)

Cantitatea(unități)	Valoarea (lei)	Suma (lei)
6	50	300
13	100	1300
20	150	3000
4	500	2000
12	250	3000
7	500	3500
1	1000	1000
Total		14100

Casier _____	Crupier _____
semnătura numele.prenumele	semnătura numele.prenumele
Inspector _____	Manager _____
semnătura numele.prenumele	semnătura numele.prenumele

Figura 2. Registrul de evidență a fișelor

Sursa: *elaborare proprie*

La sfârșitul jocurilor, masa este închisă de către crupier și inspector, în prezența managerului și a casierului. După ce formularul este completat de către inspector, verificat și semnat de către casier, crupier și inspector, managerul verifică numerarul fișelor și numai după aceasta semnează formularul. Primul exemplar se introduce în fantă, iar exemplarul doi rămâne la casier împreună cu fișele de la masă.

Analizând practica de impozitare a activității desfășurate de către cazinouri, ținem să precizăm, că rata impozitului pe veniturile cazinourilor în **Republica Moldova** constituie 12%. În ceea ce privește impozitarea câștigurilor jucătorilor, va avea loc o reținere finală a impozitului pe venit. Astfel, articolul **90¹**, aliniatul 3³ din Codul Fiscal stipulează că fiecare plătitor de câștiguri urmează să rețină și să verse la buget un impozit în mărime de 18% din câștigurile de la jocurile de noroc [1].

Potrivit art. 17 și 18 din Codul Fiscal al **României**, cota impozitului pe profit care se aplică cazinourilor este de 16% [2]. Pentru cazinouri, impozitul pe profit datorat nu poate fi mai mic de 5% din veniturile realizate din aceste activități și dacă este mai mic de 5%, contribuabilul este obligat la plata unui impozit de 5% aplicat asupra acestor venituri realizate. În articolul 110 alin. 1 al Codului Fiscal din România, se menționează că veniturile din jocuri de noroc se impun prin reținere la sursă. Impozitul datorat se determină la fiecare plată, prin aplicarea unui barem de impunere asupra fiecărui venit brut primit de un participant, de la un organizator sau plătitor de venituri din jocuri de noroc, după cum se observă din tabelul 1 [2].

În **Republica Moldova**, serviciile legate de jocurile de noroc prestate de către subiecții care desfășoară activitate de întreprinzător, în sfera jocurilor de noroc, sunt scutite de TVA, după cum este stipulat în art.103, alin.14 al Codului Fiscal al Republicii Moldova [1]. De altfel, în Scrisoarea IFPS nr. 17-2/2-02/2-4295 din 22.07.2009 se precizează, că valoarea livrărilor de servicii scutite de TVA, prestate de către subiecții care desfășoară activitatea de întreprinzător în sfera jocurilor de noroc, se va determina reieșind din valoarea achitată de către beneficiarul serviciilor, la procurarea drepturilor de joc (*valoarea fișelor oferite pentru joc, valoarea mizelor etc.*) [8].

De asemenea, serviciile privind jocurile de noroc sunt scutite de TVA și în **România**, după cum este menționat în art.292, alin. 2, lit. c) din Codul Fiscal al României [2].

Generalizarea aspectelor juridice și fiscale aferente activității cazinourilor în Republica Moldova și România este realizată în tabelul 1.

Tabelul 1. Aspecte juridice și fiscale comparative aferente activității cazinourilor în Republica Moldova și România

Republica Moldova	Criteriul de comparare	România
5 ani	Durata licenței	5 ani
600 000 și 130 000 MDL	Taxa de licențiere	95 000, 60 000 și 30 000 EURO
S.R.L. / S.A.	Forma juridică	S.R.L. / S.A.
5 000 000 MDL	Capitalul social	1 000 000 RON
-	Taxa de intrare	50 RON
21 ani	Vârsta minimă	18 ani
4-5	Numărul minim de mese	12
12%	Impozit pe venit, cazinou	16%, <i>5% - din veniturile înregistrate în cazul în care impozitul pe profit datorat este mai mic decât 5% aplicat acestor venituri</i>
18%	Impozit pe venit, reținut de la jucător	<ul style="list-style-type: none"> • 1% - pentru câștigul până la 66 750 lei; • 667,5 + 16% - pentru câștigurile care depășesc suma de 66 750 lei; • 61187,5 + 25% - pentru câștigurile care depășesc suma de 445 000 lei
Scutite	TVA	Scutite

Sursa: *elaborare proprie*

Concluzionând, se poate de menționat faptul, că cazinoul sau casa (*așa cum mai este numit*) va avea întotdeauna șanse de a câștiga mult mai mari decât jucătorii săi. Această caracteristică este numită avantajul casei și se calculează după formule matematice precise. În fiecare joc, în care se joacă împotriva casei, cazinoul va avea de câștigat pe termen lung. În jocuri de genul poker-ului, unde jucătorii joacă unul împotriva celuilalt, casa își va opri un procent din fiecare pariu al jucătorilor. Cele mai multe cazinouri își vor răsplăti jucătorii cei mai loiali prin intermediul unui sistem de bonusuri ce pot consta în băuturi gratuite, cazare gratuită la hotel sau călătorii aeriene. Pentru a se asigura că jucătorii petrec cât mai mult timp alături de pasiunea lor, cazinourile nu vor prezenta niciodată ora precisă și nici nu permit lumina naturală în interiorul cazinoului. Există multe

alte modalități de a determina jucătorii să rămână fideli unui anumit cazinou. De aceea, trebuie să fim cât mai precauți și să înțelegem ca, indiferent de cât divertisment ne-ar aduce, noi mereu vom fi în pierdere și că cei mai de succes jucători sunt cei care se pot opri la timp.

Referințe bibliografice:

1. *Codul fiscal al Republicii Moldova*. <http://www.fisc.md/CodulfiscalalRM.aspx>.
2. *Codul fiscal al României*. <http://www.noulcodfiscal.ro/>.
3. *Comunicat privind regimul de impozitare a câștigurilor din jocurile de noroc*. <http://www.mf.gov.md/newsitem/10645>.
4. *Impozitarea încasărilor din activitatea de cazinou*. <https://www.casino-magazine.ro/impozitarea-incasarilor-din-activitatea-de-cazinou.html>
5. *Legea contabilității nr.113-XVI din 20.04.2007*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 90-93 din 29.06.2007.
6. *Legea cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc nr.291 din 16.12.2016*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 2-8 din 06.01.2016.
7. *Ordonanță de urgență Nr. 92 din 29 decembrie 2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscale- bugetare și modificarea unor acte normative*. În: Monitorul Oficial Nr. 957 din 30.12.2014.
8. *Scrisoarea IFPS nr. 17-2/2-02/2-4295 din 22.07.2009 privind aplicarea TVA în sfera jocurilor de noroc*. <http://contabilsef.md/libview.php?l=ro&idc=230&id=3342>.
9. *SNC „Venituri”*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2013. nr. 233-237 (4551-4555) din 22.10.2013.